

Een Nederlands meisje van 18 met posttraumatische stressstoornis heeft zich doodgehongerd. Haar boek leest als een j'accuse tegen de psychiatrie.

33 opnames, 23 instellingen en toch niet de juiste hulp

Trending topic, fake news

BRUSSEL Toen de Arnhemse tiener Noa Pothoven in behandeling was wegens anorexia, sneed ze zichzelf. Ze kwam in de isoleercel terecht en riep om hulp via de intercom. Van een verzorgster kreeg ze te horen: 'Jij hebt niet het recht om zo te doen, je bent niet verkracht of zo.'

Alleen: toen ze 11 was, werd Noa wel degelijk seksueel misbruikt op een schoolfeest. Toen ze 14 was, gebeurde dat opnieuw, volgens de Nederlandse krant *NRC* door twee mannen. Noa werd 33 keer opgenomen in 23 verschillende instellingen. Toch had ze nooit het gevoel dat haar posttraumatische stressstoornis adequaat behandeld werd.

Leek Noa's leven al somber, haar dood was dat helemaal. Vorig weekend maakte ze er thuis zelf een einde aan. Ze was gestopt met eten en drinken. Tien dagen voordien had ze een 'verdrietige, laatste post' op Instagram geplaatst. Daarin schreef ze dat ze de dood als een bevrijding zou ervaren. 'Ik leef al zo lang niet meer echt, ik overleef, en zelfs dat niet echt.'

Ze vroeg euthanasie bij de Levenseindekliniek. Dat werd haar geweigerd, want ze was nog geen 21. 'Ik ben er kapot van, ik kan niet zolang wachten'

Volgens *NRC* was een gedwongen opname in ziekenhuis Rijnstate in Arnhem een keerpunt voor Noa. Ze ging er binnen met ernstig ondergewicht. De artsen brachten haar in een coma, om haar kunstmatig te kunnen voeden. Daarna wou ze volgens haar familie niet langer behandeld worden. Ze vroeg euthanasie bij de Levenseindekliniek in Den Haag. Dat werd haar geweigerd, want ze was nog geen 21 jaar. 'Ze vinden dat ik de traumabehandeling moet afronden, en dat mijn hersens eerst volgroeid moeten zijn', zei ze tegen *De Gelderlander*. 'Ik ben er kapot van, ik kan niet zolang wachten.'

Gereduceerd tot eetstoornis

Hoe kon het zo vreselijk fout lopen? En nog wel met een meisje dat met *Winnen of leren* zo'n moedig boek had geschreven waarmee ze 'de hulp aan andere psychisch kwetsbare jongeren wou verbeteren'?

Volgens Noa zelf werd ze te veel gereduceerd tot haar eetstoornis. 'Er werd te veel aan symptoombestrijding gedaan', schreef ze over de constante focus op gewicht en weegschalen. Het seksuele misbruik in haar jeugd had ze nooit aangegeven, uit schaamte. Bij alle instellingen die ze passeerde, vond ze maar weinig ruimte om erover te praten. Hulpverleners schatten haar in als onhandelbaar, waardoor ze in de gesloten jeugdzorg terechtkwam. 'Als ze binnen de jeugdpsychiatrie niet meer weten wat ze met iemand moeten aanvangen, sturen ze je maar naar de jeugdzorg', schreef ze. 'Ik heb een heleboel vriendinnen en kennissen bij wie dit is gebeurd. Ook meiden die totaal niet thuishoren in de jeugdzorg, maar daar toch terechtgekomen zijn.'

‘Als ze binnen de jeugdpsychiatrie niet meer weten wat ze met je moeten aanvangen, sturen ze je maar naar de jeugdzorg. (...) Ik ben er nog meer kapotgemaakt’

NOA POTHOVEN

Door de wachtlijsten en de soms incapabele hulpverleners had Noa ook geen enkel perspectief meer. ‘Ik ben in de jeugdzorg nog meer kapotgemaakt’, vond ze. Depressie, dwangneuroses, anorexia, mislukte zelfmoordpogingen, zelfs een psychose ... Voor zo’n ‘multiproblematiek’ was er niet in elke instelling deskundigheid. ‘Maandenlang in de isoleercel gezet, uitgescholden door groepsleiders’, noteerde ze op een [blogpost](#). ‘Wat die groepsleiders zeiden, werkte averechts.’

Nog Noa’s

Nederland besloot in 2015 om zijn geestelijke gezondheidszorg en de jeugdzorg te decentraliseren. Ze werden gemeentelijke bevoegdheden. Die maatregel werd als een besparing ervaren, al had de overheid beloofd dat de hervorming vooral minder administratie zou opleveren en dat de burger één gemakkelijk aanspreekpunt zou krijgen.

Maar het aantal klachten over de zogenaamde lokale wijkteams swingt de pan uit. ‘Kinderen zijn de dupe van de zuinigheid in de gemeenten’, schreef [De Groene Amsterdammer](#) in 2017. Een studie van het [ministerie van Volksgezondheid](#) toonde ook aan dat de kosten van de jeugdzorg gestegen waren, en niet gedaald. Gemeenten betalen verhoudingsgewijs meer voor administratie dan grotere instellingen. In het merendeel van 26 onderzochte gemeenten was er volgens de zorgnieuwssite Skipr ‘zelfs geen sprake van een stabiel stelsel voor jeugdzorg.’

Volgens Peer van der Helm, lector residentiële jeugdzorg aan de Hogeschool Leiden, zijn er nog minstens 250 Noa’s die in het huidige systeem niet voldoende - geholpen worden. ‘Draai de decentralisatie een stukje terug’, [schreef hij](#). ‘We moeten een beperkt aantal (open) gespecialiseerde kleinschalige voorzieningen creëren, die landelijk kunnen werken en waar altijd een paar spoedbedden klaarstaan.’

Wie met vragen zit rond zelfdoding, kan terecht bij de Zelfmoordlijn op het gratis nummer 1813 en op de website www.zelfmoord1813.be.

Trending topic, fake news

In Nederland was vooral in lokale media als *De Gelderlander* al vaker over Noa Pothoven geschreven. Dinsdag publiceerde een van de populairste Engelstalige nieuwssites ter wereld, *Daily Mail*, ook over haar dood. Het klonk dat ze ‘legaal voor euthanasie had gekozen in haar huis met de hulp van een *end-of-life clinic*’. Dat is niet correct, want euthanasie is een formele procedure onder begeleiding van minstens twee artsen. Noa is daarentegen zelf gestopt met eten en drinken.

Maar media van India over Australië tot in de VS brachten het verhaal als een voorbeeld van het zogenaamde ‘extreme’ euthanasiebeleid van Nederland.